ZA CZYM KOLEJKA TA STOI?
PRL muzycznym zwierciadle

Przewodnik po wystawie

w tekście łatwym do czytania i zrozumienia

Wystawę możesz zobaczyć

od 3 września do 6 grudnia 2026 roku.

Wystawa jest w Muzeum Historii Polski.

Spis treści

O czym jest wystawa ..... strona 3
Polska po drugiej wojnie światowej ..... strona 4
Czasy PRL ..... strona 5
Wystawa ..... strona 6
Mapa wystawy ..... strona 7
Początek zwiedzania ..... strona 8
Zadania dla dzieci ..... strona 10
1. Café Fogg (czytaj: kafe fog) ..... strona 12
2. Kolejka ..... strona 14
3. K12: pokój cenzora ..... strona 16
4. Tłocznia ..... strona 17
5. Radio i ulica ..... strona 19
6. Estrada ..... strona 21
7. Piwnica ..... strona 22
8. Każda zima musi minąć ..... strona 23
Co jest na wystawie ..... strona 24
Wskazówki dotyczące zmysłów ..... strona 26

O czym jest wystawa

Wystawa opowiada o czasach **PRL**.

PRL to skrót nazwy **P**olska **R**zeczpospolita **L**udowa.

Tak kiedyś nazywała się Polska.

Czasy PRL zaczęły się po drugiej wojnie światowej.

Czasy PRL skończyły się w 1989 roku.

Na wystawie poznasz muzykę z czasów PRL.

W czasach PRL muzyka pomagała ludziom odpocząć.

Muzyka pomagała ludziom wyrażać uczucia.

Na wystawie dowiesz się:

- jakiej muzyki słuchali ludzie
- o czym śpiewali piosenkarze
- co robili ludzie w czasach PRL.

Polska po drugiej wojnie światowej

Po drugiej wojnie światowej wiele ludzi w Polsce:

- nie miało domów
- nie miało co jeść
- nie miało pracy.

ZSRR obiecał Polsce pomoc.

ZSRR to skrót nazwy.

ZSRR to **Z**wiązek **S**ocjalistycznych **R**epublik **R**adzieckich.

W ZSRR było kilka państw.

Rosja była najważniejszym państwem w ZSRR.

ZSRR chciał, żeby w Polsce rządzili komuniści.

Komuniści mówili, że wszyscy ludzie powinni być równi.

Komuniści obiecywali ludziom domy i pracę.

Czasy PRL

W czasach PRL Polską rządzili komuniści.

Komuniści często robili to, co kazał im ZSRR.

Komuniści ograniczali wolność ludzi.

Komuniści decydowali na przykład:

- kto może dostać paszport
- jaką muzykę można puszczać w radiu
- jakie książki można wydawać.

Ludzie nie mogli mówić, że komunizm i ZSRR są złe.

Komuniści karali niektórych ludzi za takie słowa.

Wystawa

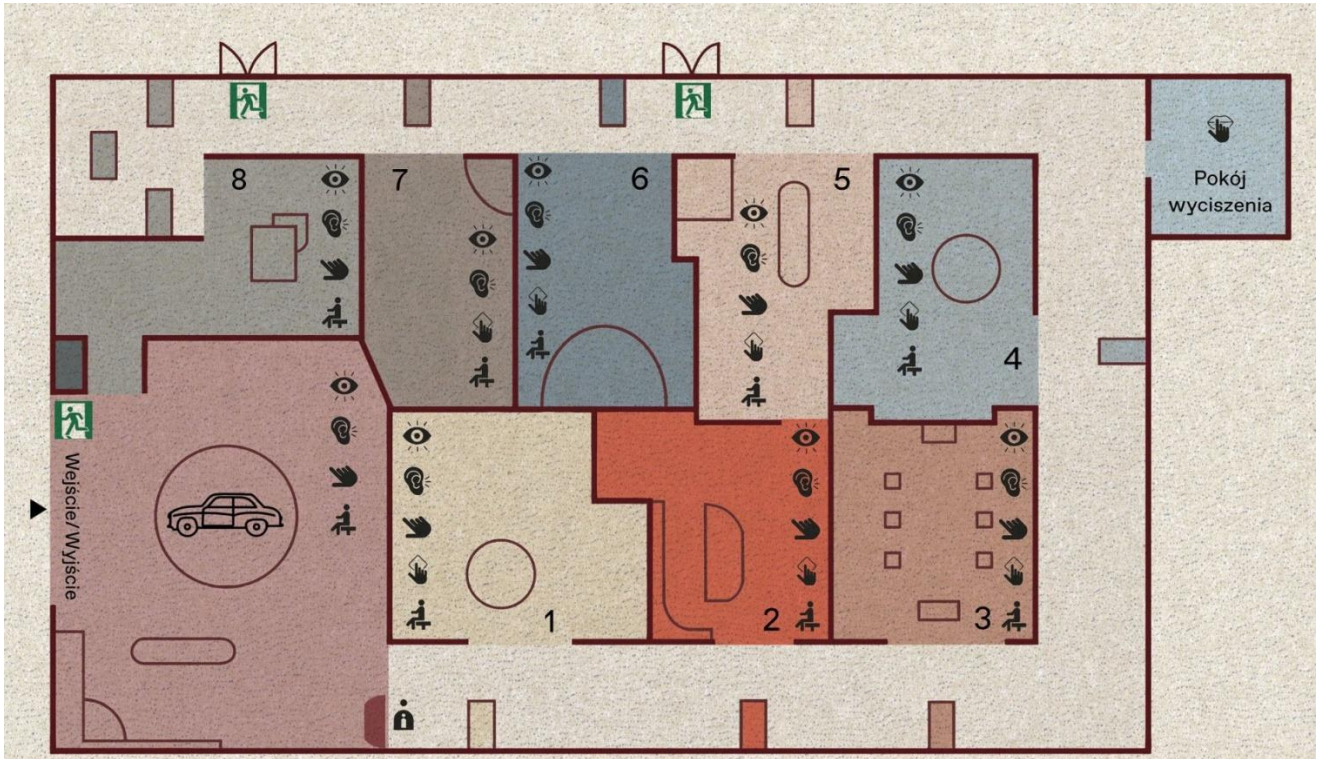
Wystawa ma 8 części.

Części wystawy nazywają się:

1. Café Fogg (czytaj: kafe fog)
2. Kolejka
3. K-12: pokój cenzora
4. Tłocznia
5. Radio i ulica
6. Estrada
7. Piwnica
8. Każda zima musi minąć.

Mapa wystawy

Początek zwiedzania

Przed wejściem na wystawę jest duża sala.

W tej sali możesz zrobić wiele rzeczy.

Wybierz to, na co masz ochotę.

Samochód Syrena

Wsiądź do Syreny. Zrób sobie fotografię.

Syrena to nazwa polskiego samochodu.

Ludzie jeździli Syreną w czasach PRL.

Obrazy i fotografie

Obejrzyj fotografie i obrazy.

Artyści zrobili je w czasach PRL.

Audio-budka

W Audio-budce nagraj swoją opowieść o czasach PRL.

W Audio-budce możesz też posłuchać opowieści innych osób.

Poczekalnia

W Poczekalni posłuchaj wywiadów z artystami.

Artyści opowiadają o muzyce w czasach PRL.

Słuchawki

Usiądź i posłuchaj piosenek z czasów PRL.

Zadania dla dzieci

Ścieżka Kluczyka

Ścieżka Kluczyka to zadania dla dzieci w wieku od 4 do 6 lat.

Na wystawie jest 8 skrzynek z zabawami.

Skrzynki otwiera się kluczem.

Na skrzynkach jest obrazek z Kluczykiem.

Ścieżka Szaradki

Ścieżka Szaradki to zadania dla dzieci w wieku od 6 do 12 lat.

Zadania są na wystawie.

Przy zadaniach jest obrazek z Szaradką.

Chcesz zrobić zadania?

Obsługa wystawy jest obok wejścia na wystawę.

Obsługa wystawy da ci specjalny klucz lub kartę z zadaniami.

Pamiętaj! Po zwiedzaniu oddaj klucz obsłudze wystawy.

1. Café Fogg (czytaj: kafe fog)

Mieczysław Fogg

Mieczysław Fogg był piosenkarzem.

Mieczysław Fogg walczył podczas drugiej wojny światowej.

Na wystawie zobaczysz jego ubranie z czasów wojny.

Po wojnie Mieczysław Fogg otworzył kawiarnię w Warszawie.

Mieczysław Fogg nazwał kawiarnię Café Fogg.

W kawiarni występowali artyści.

Artyści śpiewali piosenki o czasach sprzed wojny.

Na wystawie

Posłuchaj piosenki Mieczysława Fogga.

Piosenka ma tytuł: Piosenka o mojej Warszawie.

Obejrzyj pianino. To pianino z Café Fogg.

Jazz

Jazz (czytaj: dżez) to rodzaj muzyki.

Artyści w Stanach Zjednoczonych grali jazz.

Artyści w Polsce też grali jazz.

Przez pewien czas w PRL artyści nie mogli grać jazzu.

Władze uważały, że jazz jest zły.

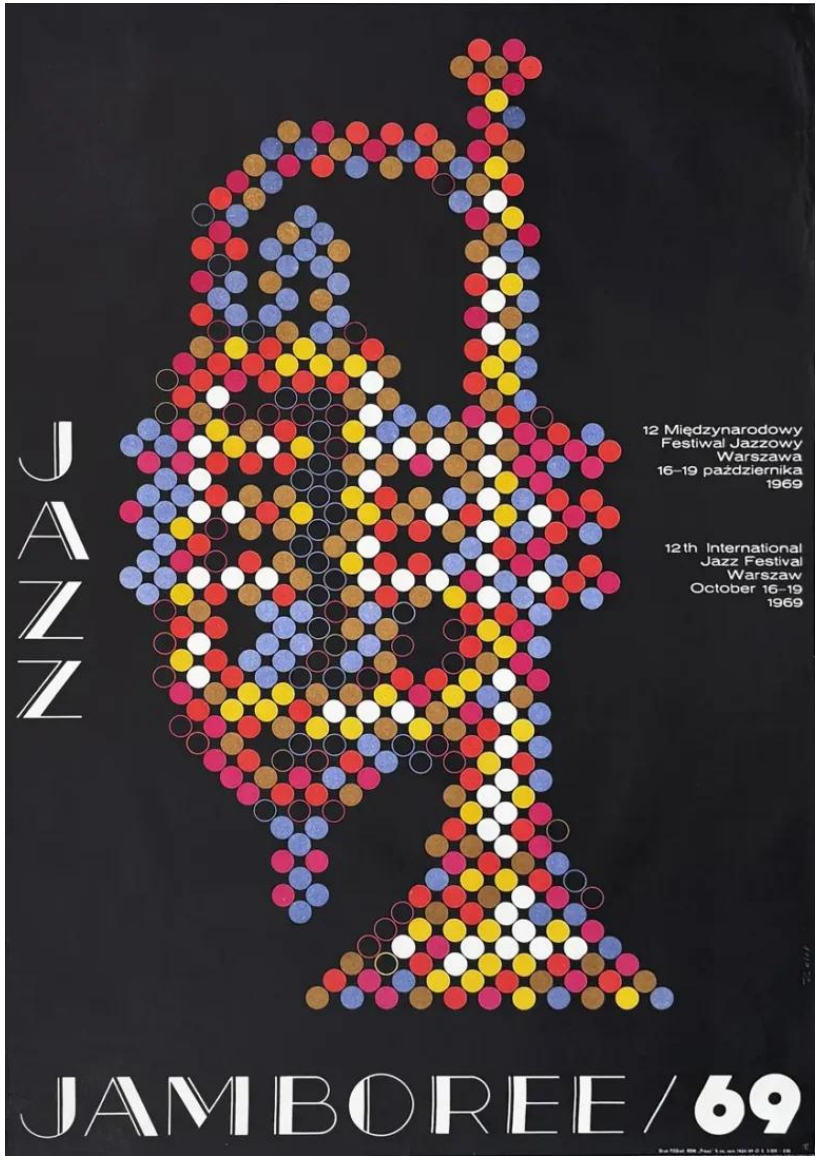
W Polsce jazz grał Krzysztof Komeda i Zdzisław Przybyszewski.

Na wystawie

Obejrzyj plakaty z Jazz Jamboree (czytaj: dżaz dżembori).

Jazz Jamboree to festiwal muzyki jazzowej.

Obejrzyj saksofon Zdzisława Przybyszewskiego.

2. Kolejka

W czasach PRL w sklepach często brakowało jedzenia.

Ludzie rano ustawiali się w kolejkach przed sklepami.

Ludzie czasem nie wiedzieli:

- jakie jedzenie będzie w sklepie
- czy jedzenia wystarczy dla wszystkich osób w kolejce.

Kartki

Czasami ludzie dostawali specjalne kartki.

Na kartkach było napisane, ile jedzenia ludzie mogą kupić.

Kartki były na przykład na:

- cukier
- masło
- mięso.

Ludzie kartki oddawali w sklepie.

Potem ludzie płacili za jedzenie.

Gitara

Ludziom brakowało także instrumentów.

Ludzie czasem sami robili instrumenty.

Przyjrzyj się gitarze.

Na tej gitarze grała Maryla Rodowicz.

Maryla Rodowicz jest piosenkarką.

Piosenka Psalm stojących w kolejce

Posłuchaj piosenki.

Piosenka opowiada o ludziach stojących w kolejce.

Piosenkę śpiewa Krystyna Prońko.

Nazwa wystawy to pierwsze słowa tej piosenki.

3. K12: pokój cenzora

Cenzor pracował dla władz Polski.

W czasach PRL cenzor czytał teksty piosenek.

Cenzor sprawdzał, o czym jest piosenka.

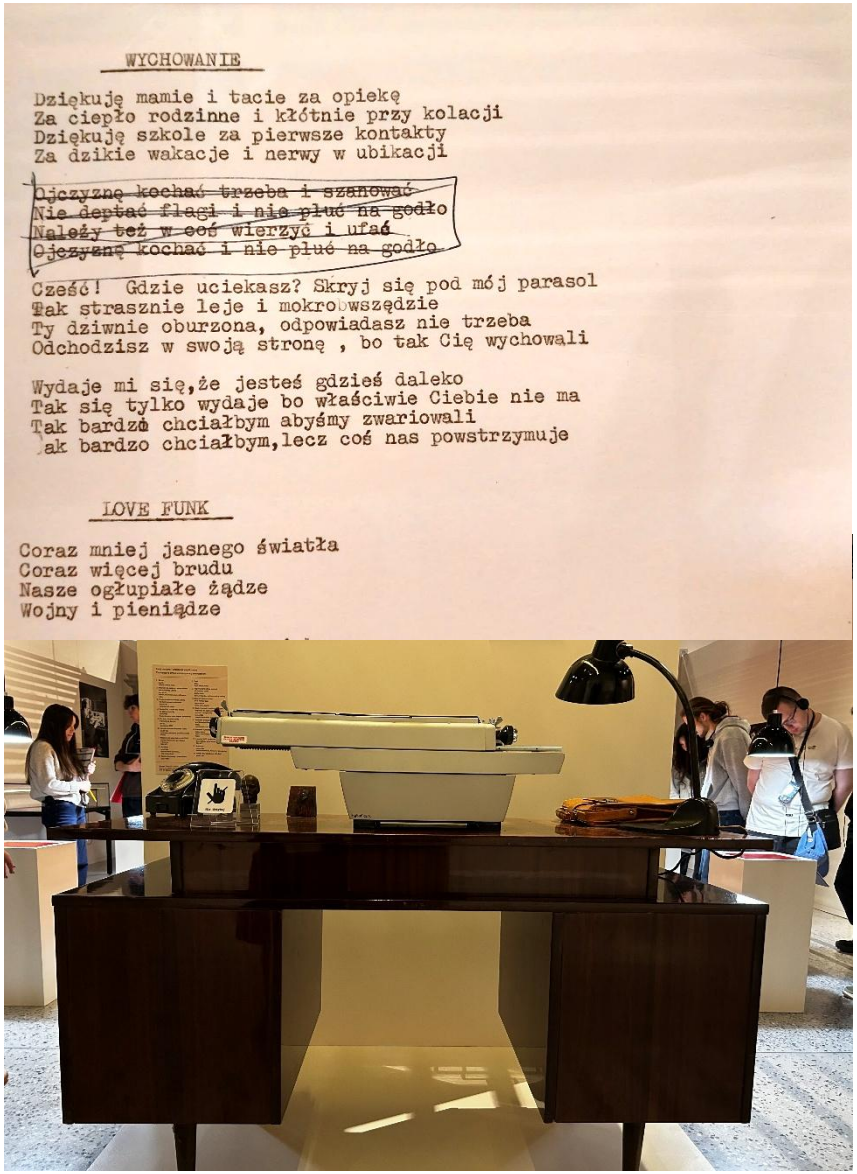
Cenzor mógł zabronić artyście:

- śpiewania niektórych słów
- śpiewania całej piosenki.

Na wystawie

Przyjrzyj się tekstom piosenek.

Zobacz, co wykreślił cenzor.

WYCHOWANIE

Dziękuję mamie i tacie za opiekę
Za ciepło rodzinne i kłótnie przy kolacji
Dziękuję szkole za pierwsze kontakty
Za dzikie wakacje i nerwy w ubikacji

~~Ojczyznę kochać trzeba i szanować~~
~~Nie deptać flagi i nie pluć na godło~~
~~Należy też w coś wierzyć i ufać~~
~~Ojczyznę kochać i nie pluć na godło~~

Cześć! Gdzie uciekasz? Skryj się pod mój parasol
Tak strasznie leje i mokro wszędzie
Ty dziwnie oburzona, odpowiadasz nie trzeba
Odchodzisz w swoją stronę , bo tak Cię wychowali

Wydaje mi się,że jesteś gdzieś daleko
Tak się tylko wydaje bo właściwie Ciebie nie ma
Tak bardzo chciałbym abyśmy zwariowali
Tak bardzo chciałbym,lecz coś nas powstrzymuje

LOVE FUNK

Coraz mniej jasnego światła
Coraz więcej brudu
Nasze ogłupiałe żądze
Wojny i pieniądze

4. Tłocznia

Tłocznia to fabryka.

W tłoczni ludzie robili płyty z muzyką.

Płyty były najczęściej duże i czarne.

Na takich płytach było kilka piosenek.

Pocztówki dźwiękowe

W czasach PRL popularne były pocztówki dźwiękowe.

Pocztówki dźwiękowe ludzie też robili w tłoczni.

Pocztówka dźwiękowa miała kształt kartki pocztowej.

Na pocztówce dźwiękowej była 1 lub 2 piosenki.

Pocztówkę dźwiękową ludzie mogli wysłać pocztą,
tak jak zwykłą pocztówkę.

Na wystawie

Obejrzyj płyty i pocztówki dźwiękowe.

Gramofon

Gramofon to urządzenie do słuchania muzyki z płyt.

W czasach PRL ludzie chcieli słuchać zagranicznych zespołów.

Na przykład z Anglii i Stanów Zjednoczonych.

Ludziom trudno było kupić płyty zagranicznych zespołów.

Niektórzy ludzie w tajemnicy przywozili płyty do Polski.

5. Radio i ulica

W czasach PRL ludzie często słuchali Polskiego Radia.

Cenzorzy sprawdzali w Polskim Radiu:

- jakie będą piosenki
- o czym będą rozmowy
- jakie będą wiadomości.

Ludzie chcieli słuchać też radia bez cenzury.

Ludzie chcieli słuchać muzyki z zagranicy.

Ludzie chcieli wiedzieć, co dzieje się w Polsce i na świecie.

Dlatego ludzie słuchali radia z zagranicy.

Były to na przykład:

- Radio Luxembourg (czytaj: Luksemburg)
- Radio Wolna Europa.

Władze utrudniały ludziom słuchanie Radia Wolna Europa.

Na wystawie

Obejrzyj różne urządzenia do słuchania radia.

Protesty

Ludzie protestują, kiedy:

- chcą zmian
- nie zgadzają się z jakąś decyzją.

Podczas protestu ludzie spotykają się.

Podczas protestu ludzie czasem trzymają tablice z hasłami.

W czasach PRL ludzie protestowali.

Podczas protestów ludzie śpiewali piosenki.

Na przykład piosenki o wolności.

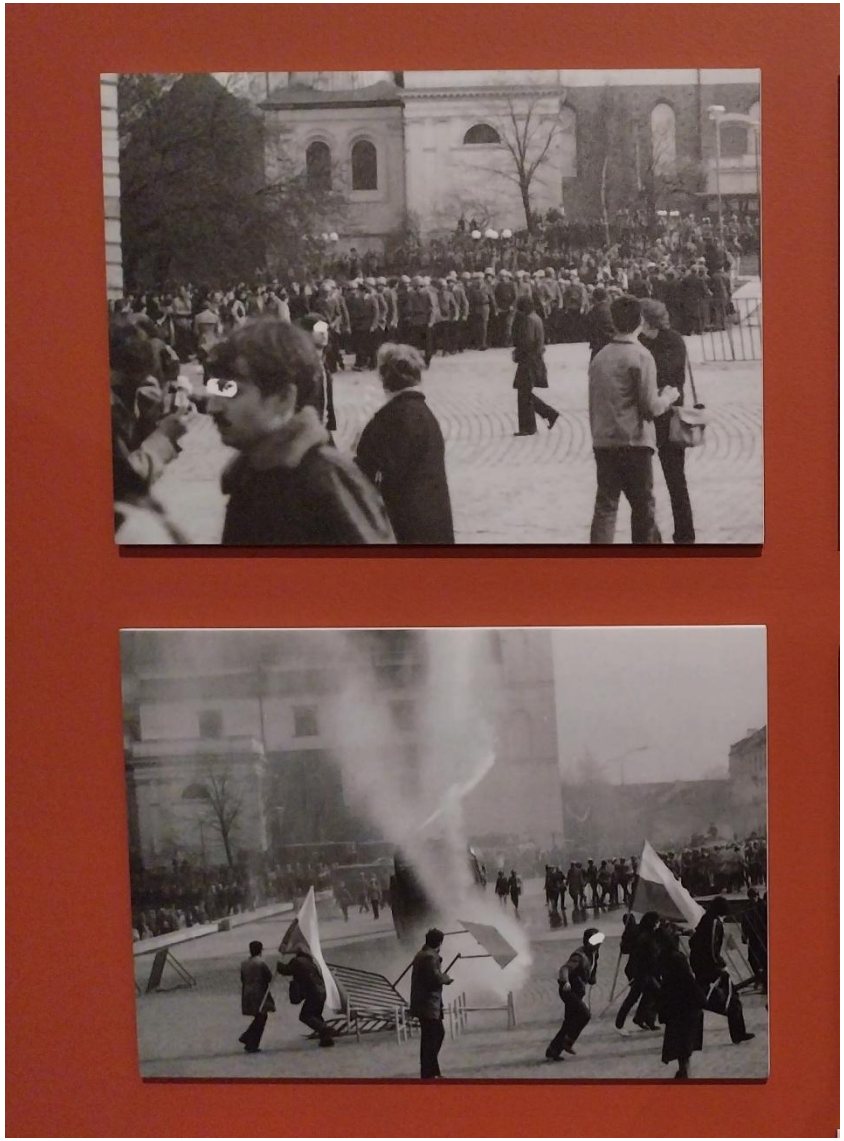
Protesty były zakazane.

Milicjanci często bili protestujących.

Milicjanci to policjanci z czasów PRL.

Na wystawie

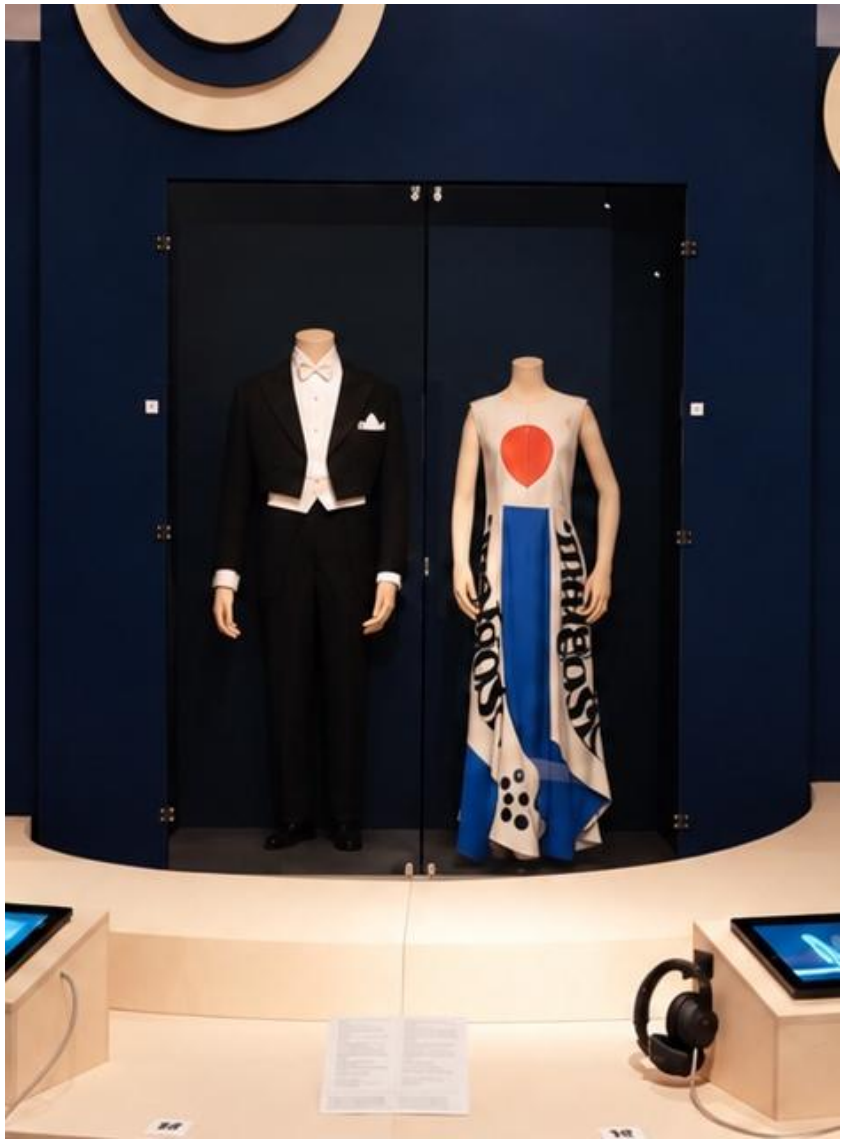
Obejrzyj ubranie i sprzęt, których używali milicjanci.

6. Estrada

Estrada to duża scena.

Na estradzie występują artyści.

W czasach PRL popularne były festiwale, na przykład:

- Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu
- Festiwal w Sopocie
- Festiwal Piosenki Żołnierskiej.

Ludzie bardzo lubili oglądać festiwale.

Na wystawie

Obejrzyj i posłuchaj nagrań z występami artystów.

Obejrzyj ubrania:

- Ireny Jarockiej
- Maryli Rodowicz
- Mieczysława Fogga
- Urszuli Sipińskiej.

7. Piwnica

W czasach PRL artyści tworzyli **kabarety**.

Kabaret to przedstawienie.

W kabarecie artyści żartują i opowiadają zabawne historie.

Artyści pokazywali w kabaretach życie w PRL.

Niektórzy artyści żartowali też z polityków i ZSRR.

Cenzorzy mogli zakazać niektórych żartów.

Artyści występowali między innymi w piwnicach.

Niektórzy ludzie nagrywali występy kabaretów.

Potem ludzie dawali nagrania innym osobom do posłuchania.

Na wystawie

Obejrzyj fotografie z kabaretów.

Posłuchaj nagrań z występów kabaretów.

Przymierz kolorowe ubrania.

8. Każda zima musi minąć

Pod koniec PRL wielu młodych ludzi buntowało się.

Młodzi ludzie chcieli zmian.

W Jarocinie odbywał się festiwal muzyczny.

Podczas festiwalu występowały zespoły:

- rockowe (czytaj: rokowe)
- punkowe (czytaj: pankowe)
- metalowe
- reggae (czytaj: rege).

Zespoły śpiewały o problemach życia w PRL i wolności.

Na wystawie

Przyjrzyj się zdjęciom uczestników festiwalu.

Posłuchaj piosenki zespołu Voo Voo (czytaj: wu wu).

Piosenka ma tytuł: Nim stanie się tak, jak gdyby nigdy nic nie było.

Piosenka daje nadzieję, że trudne czasy mogą się skończyć.

Czasy PRL skończyły się w 1989 roku.

Co jest na wystawie

Na wystawie zobaczysz **eksponaty**.

Eksponaty to rzeczy, które muzeum pokazuje na wystawie.

Muzeum chroni eksponaty przed zniszczeniem.

Eksponatów nie wolno dotykać.

Niektóre eksponaty są w szklanych gablotach.

Niektóre eksponaty nie są w gablotach.

Przy eksponatach, które nie są w gablotach jest naklejka.

Nie dotykaj

Naklejki

Przy eksponatach są naklejki.

Naklejka to informacja co możesz zrobić z eksponatem.

Dłoń oznacza, że możesz czegoś dotknąć.

Na przykład dotknąć ekranu.

Ucho oznacza, że możesz czegoś posłuchać.

Na przykład posłuchać wywiadu lub piosenki.

Przy stanowisku będzie słuchawka.

Podnieś ją i przyłóż do ucha.

Oko oznacza, że możesz coś obejrzeć.

Na przykład obejrzeć krótki film.

Dłoń z kwadratem oznacza, że możesz zrobić zadanie.

Na przykład dopasować elementy.

Wskazówki dotyczące zmysłów

Światło

Wystawa jest w środku budynku.

Na wystawie nie ma okien.

Światło jest przyciemnione.

Dźwięk

Na wystawie usłyszysz dźwięki, są to:

- dźwięki filmów
- muzyka.

Uwaga! W części **K12: pokój cenzora** usłyszysz dźwięk perkusji.

To początek piosenki zespołu Maanam.

Piosenka ma tytuł: To tylko tango.

Dźwięk włączy się, gdy podejdziesz do pałeczek perkusyjnych.

Tłum

W niektórych częściach jest mało miejsca.

Kiedy przyjdzie dużo osób, może być ciasno.

Odpoczynek

Na wystawie są miejsca do siedzenia.

Przy miejscach jest naklejka z napisem: Usiądź.

Pokój wyciszenia

Na wystawie jest pokój wyciszenia.

Możesz w nim odpocząć.

W pokoju są:

- miejsca do siedzenia
- słuchawki wygłuszające
- woreczki do ściskania.

Informacje

Obsługa wystawy zawsze chętnie Ci pomoże.

Wejście na wystawę

Wejście na wystawę jest przy holu głównym.

Wejście jest naprzeciwko kasy biletowej.

Przed wystawą jest sala z samochodem.

Do sali może wejść każdy.

Salę możesz oglądać bezpłatnie.

Czas zwiedzenia wystawy?

Jeśli masz mało czasu, zwiedzisz wystawę w **30 minut**.

Jeśli chcesz uważnie obejrzeć wystawę i czytać opisy,

potrzebujesz **1 godzinę**.

Informacja i rezerwacja biletów

Jeśli potrzebujesz informacji lub chcesz zarezerwować bilet możesz:

- wysłać mail na adres rezerwacje@muzhp.pl
- zadzwonić pod numer 22 255 76 27.

Informacja dla osób z niepełnosprawnościami

Katarzyna Szafrańska jest koordynatorką dostępności.

Jeśli masz pytania możesz:

- wysłać mail na adres katarzyna.szafranska@muzhp.pl
- zadzwonić lub wysłać SMS pod numer 665 566 970.

Przewodnik po wystawie ZA CZYM KOLEJKA TA STOI? PRL w muzycznym zwierciadle

Tekst napisała Aleksandra Sztajerwald, Katarzyna Anusz, Jolanta Senator, Joanna Garsztka i Katarzyna Szafrańska.

Tekst skonsultował Bartłomiej Osiński.

Fotografie zrobili Maciej Cioch, Julia Flisińska i Katarzyna Szafrańska.

Przewodnik zrobiliśmy w 2026 roku.

Na pierwszej stronie jest europejskie logo tekstu łatwego do czytania.

To oznacza, że tekst jest napisany zgodnie z jego zasadami.

Więcej o tekście łatwym i zasadach przeczytasz na stronie organizacji Inclusion Europe.

